

інформацію.

2. Ця інформація повинна бути тісно пов'язана з програмним матеріалом і реальними екологічними проблемами.

3. Завдання повинні бути посилені для учнів даного класу.

4. Рішення задач має спиратися на можливості, на комплекс знань з різних предметів.

5. Завдання призначені для використання при перевірці, поясненні, застосуванні й удосконаленні знань. Завдання і питання екологічного змісту можна розділити за змістом на три типи:

1. Завдання з хімічною характеристикою природних об'єктів.

2. Завдання про джерела забруднення, видах забруднювачів навколишнього середовища.

3. Про природозахисні заходи та ліквідації наслідків забруднення. Складені задачі не обов'язково повинні мати єдине рішення, вони розраховані на проблемне обговорення, дискусію, на пошук раціонального шляху вирішення поставленої реальної навчально-пізнавальної проблеми. Екологічна освіта має такі особливості, як актуалізація ідеї про нерозривний зв'язок фізичного і духовного життя людини з природою; розгляд екологічних проблем в системі глобальних проблем сучасності; спрямованість на мету охорони природи; заощадження генофонду біосфери, збереження гігієнічних і естетичних достоїнств навколишнього середовища; раціональне використання природних ресурсів. Зміст екологічної освіти має, таким чином, складний склад, засвоєння якого школярами вимагає тісного взаємозв'язку, класної та позакласної роботи. Зміст позакласної роботи має бути розвитком, поглибленням того матеріалу, який вивчається в школі. Позакласна робота доповнює урок, тому що її зміст може бути розгорнуто на основі вивчення життя людини в єдності з екологічними системами [3].

Література

1. Винокурова Н.Ф. Интеграция экологических знаний. / Н.Ф.Винокурова. Нижний Новгород, 1996. – 150 с.
2. Захлебный А.Н., Суравегина И.Т. Экологическое образование школьников во внеклассной работе. / А.Н. Захлебный, И.Т. Суравегина. – М.:, 1984. – 250 с.
3. Зверев И.Д. Экология в школьном обучении. / И.Д Зверев. – М.: Знание, 1980. – 80 с.
4. Куратова Е.В., Сорокин В.В. Система экологических и химико-экологических понятий в химическом образовании // Химия в школе, 1995. – № 5. – С. 8-11.

ФОРМИРОВАНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ПЕДАГОГИКЕ

Краева Л.И., Краева И.Ю. (г. Сыктывкар, Россия)

Экологическое воспитание осуществляется в рамках целенаправленного обучения при изучении специальных дисциплин. Занятия по педагогике также способствуют формированию экологического сознания и экологической культуры. Знакомя студентов с темой «Содержание целостного педагогического процесса», раскрываем компоненты базовой культуры личности и пути их формирования. При изучении этой темы рассматриваем и вопрос об экологической культуре личности. Прежде всего, знакомим с понятием экологического воспитания и анализируем его. Подчеркиваем, что экологическое воспитание – целенаправленное развитие у подрастающего поколения высокой экологической культуры, включающей в себя знания о природе, гуманное, ответственное отношение к ней как к наивысшей национальной и общечеловеческой ценно-

сти и готовность к природоохранительной деятельности.

Формирование экологической культуры происходит в процессе непрерывного экологического образования как единство обучения, воспитания и развития личности. Главные положения, которые подлежат усвоению: я – часть природы, я познаю себя; мое отношение к миру – это отношение мира ко мне; мир прекрасен и я – часть этого прекрасного; природа – мой дом и я слежу за порядком и украшаю его; взяв у природы, всегда возвращай; познай мир и ты научишься правильно вести себя в нем; знай законы природы и общества. На занятиях по педагогике мы предлагаем студентам педагогические ситуации и задания, где бы эти положения были реализованы.

Также показываем взаимосвязь экологического воспитания с умственным, трудовым, эстетическим, нравственным. Поскольку в настоящее время образовательные учреждения работают над реализацией «Концепции духовно-нравственного развития и воспитания личности гражданина России», анализируем и обсуждаем этот документ, в котором раскрываются базовые национальные ценности, основные принципы организации духовно-нравственного развития и воспитания и подчеркивается значимость формирования экологической культуры личности наряду с другими сторонами воспитания.

На занятии рассказывается, что формирование экологической культуры школьников осуществляется как в учебном процессе, так и во внеучебной деятельности. В педагогической науке (И.Д. Зверев, А.Н. Захлебный, И.Т. Суroveгина и др.) определены основные принципы экологического образования школьников. К числу таких принципов относятся: междисциплинарный подход в формировании экологической культуры; систематичность и непрерывность изучения экологического материала; единство интеллектуального и эмоционально-волевого начал в деятельности учащихся по изучению и улучшению окружающей природной среды; взаимосвязь глобального, национального и краеведческого уровней в раскрытии экологических проблем учебном процессе.

На занятиях по педагогике также раскрываются формы, методы, средства экологического воспитания, основные показатели экологической воспитанности. К последним относятся: понимание школьниками современных экологических проблем, осознание ответственности за сохранение природы, активная природоохранительная деятельность, развитое чувство любви к природе, умение видеть, ценить и сохранять ее красоту.

Таким образом, изучение данной темы на занятиях по педагогике способствует формированию экологической культуры личности студентов.

Литература

1. Дерябо С.Д. и др. Экологическая педагогика и психология. – Ростов-на-Дону, 1996.
2. Коджаспирова Г.М. Педагогика: учебник. – М., 2009.

ЄДНІСТЬ ЗМІСТОВОГО Й ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОМПОНЕНТІВ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ЕКОЛОГІВ ОСНОВАМ РАДІАЦІЙНОЇ БІОЛОГІЇ

Кушнір С.Л. (м. Вінниця, Україна)

Методична система навчально-виховного процесу передбачає концептуальну, змістову і процесуальну частину. Залежно від педагогічних міркувань, покладених в основу побудови кожного компоненту, можна одержати найрізноманітніші технології навчання майбутніх екологів. Ми поділяємо погляди вчених [1; 6, с.195] щодо оптимізації педагогічного процесу, – не підносити до абсолюту один універсальний підхід до навчання, не перебільшу-